

**D. Marcvs Evangelista. Rodolphi Gvaltheri Tigurini in
Euangelium Iesu Christi secundum Marcum Homiliæ
CXXXIX.**

Gwalther, Rudolf

[S.l.], 1570

VD16 W 1048

Homilia LXXIX. Et quisquis offenderit unum ex paruulis istis, qui credunt in me, melius esset ei, si circumponeretur faxum molare circa collu[m] eius, & proijceretur in mare. Si uerò manus tua facit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71833)

et Apostolos accusabunt, quos idem fecisse negare non poterunt, nisi manifestam veritatem impudenter negare velint? Nec tamen hæc dicendo sceleratis patrocinamur, nec ecclesie disciplinam tollimus: sed ea prudentia & lenitate eam administrari debere monemus, ne quod Germanico proverbio dicitur dum vnam ovem nimis curiose abluimus, centum alias præfocemus, &c.

Tertia ratio à comparatis est. Si præmium merentur, qui vel minimum officium mihi aut meis meo nomine præstiterint, quantum magis vos hunc ferre convenit, quem mei nominis studio flagrare, & illius cognitionem miraculis per hoc editis quotidie propagare videtis? Repetite autem promissionem, quæ apud Mattheum Apostolos ad prædicandum iam abiturus consolatus est. Nos autem præter ea quæ ad præsentem causam faciunt, admonemur, quantum apud nos esse debeat membrorum Christi dignitas & cura, maxime pauperum, quos nostris officiis sublevari opus est, quando Christus Iesus ipse tam hinc quam alibi se pro illis radem ac fideiussores constituit. Insuper consoletur hæc promissio pios omnes, ne se Deo minus curæ esse arbitrentur, si quando egent aut afflictione qualemcumque sustinent. Qui enim suam fidem pro illis apud alios obstringit, procul dubio patrem & protectorem ipsorum agere non desinet, etsi omnes homines officium suum negligant. Faxit Deus, ut horum memores, infirmos doctrina & exemplo nostro confirmemus, & ipsi indices proficiamus in vera & salutari cognitione Christi, qui per solus nostra salutis auctor est, ut soli debetur benedictio, honor, gloria & potestas in æternum. Amen.

Christus misert
cordie quoque
officia dignis
premijs re-
pendit.
Math. 10.
Math. 23. 26.

Et quisquis offenderit unum ex parvulis istis, qui credunt in me, melius esset ei, si circumponeretur saxum molare circa collum eius, & proijceretur in mare. Si vero manus tua facit ut offendas, abscinde eam: melius est tibi ad vitam ingredi mancum, quam duas manus habentem abire in gehennam, in ignem inextinguibilem: ubi terminis eorum non moritur, & ignis non extinguitur. Et si pes tuus facit, ut tu offendas, abscinde eum: melius est tibi ad vitam ingredi claudum, quam duos pedes habentem profici in gehennam, in ignem inextinguibilem: ubi terminis eorum non moritur, & ignis non extinguitur. Et si oculus tuus facit ut tu offendas, erue eum: melius est tibi ingredi in regnum Dei unoculum, quam duos oculos habentem profici in gehennam ignis: ubi terminis eorum non moritur, & ignis non extinguitur.

Adiuvimus hucusque aliquot graves discipulorum Christi lapsus & errores, quos partim ex igno- rantia, partim carnis affectibus abrepti commiserunt. Patet ex illis, quantum sit nostra natura corruptio & infirmitas, & quanto studio ipsi, qui sibi stare videntur, ad vigilandum sit, ne cadant: quando vel hinc constat, verissime à Solomone dictum esse, quod iustus in die septies labatur. Quia autem sanctorum peccata simplices & infirmos plurimum offendunt, & discipuli per incogitantiam plures in dies errores accumulare poterant: Christus correptioni quæ in illos usus est, generalem de scandalis doctrinam subijcit, in cuius consideratione nobis diligenter & crebro versandum est, eod quod apud Mattheum scandalorum aut horribus & illud horrendum denuntiat, quod omne genus malorum cum huius presentis tum futuri seculi comprehendit: & tamen fieri non posse testatur, quin scandala veniant: nimirum quod ea sit humani ingenij corruptio, & impij illa nunquam non dare vel accipere soleant: quibus interea Deus etiam in suis probandis et exercendis vitur. Porro multis modis, quæ hic copiose dici poterant, nos brevitati studentes, tria ex ordine tractabimus. Primum, quod sit scandalum & quam varie dari soleat. Secundum, quam penam huius auctoribus Deus constituerit. Tertium, quæ ratione caveri & declinari possit.

Argumentum
& usus præsen-
tis loci.
1. Corinth. 10.
Proverb. 24.
Math. 18.

Scandalum siue offenciculum proprie dicitur quicquid iter facientibus obijcit, ad quod impigentes cadunt, vel saltem cadendi occasionem inveniunt. Quia autem humane vitæ conversatio via dicitur, metaphorice scandalum vel offenciculum vocant, quicquid in Dei præceptis aut salutis via ambulantiibus obstaculo esse, aut peccandi causam præbere solet. Germani propriam vocem habent.

Scandalum quidè
Ergernuß.

mus, qua omne id notatur, quo quis peior sine deterior efficitur. Peius ergo definit scandalum, dicamus esse dictum aut factum quodcumque, cuius occasione alij in salutis via impingunt, aut impediuntur, aut in peius deterioribus sunt. Nec temere dicta & facta comprehendimus, quando vtraque tam in religione quam in vite conversatione plurimum obstaculi afferre solent. Ad dicta enim pertinet falsa doctrina, qua superstitiones & illicitos cultus inuehit. Doctrina item inepta vel scrupulosa, qua bonum vel salutis suae incertos facit, vel causa est, ut Dei verbum odio & contemptui habeant. Quaeque item non necessariae, quibus aut fidei articuli in dubium vocantur, aut imperiis & carnis deducuntur, vel saluti suae incertos facit, vel causa est, ut Dei verbum odio & contemptui habeant. Quaeque item non necessariae, quibus aut fidei articuli in dubium vocantur, aut imperiis & carnis deducuntur, vel saluti suae incertos facit, vel causa est, ut Dei verbum odio & contemptui habeant. Quaeque item non necessariae, quibus aut fidei articuli in dubium vocantur, aut imperiis & carnis deducuntur, vel saluti suae incertos facit, vel causa est, ut Dei verbum odio & contemptui habeant.

Scandalum ex dictis.
 1. Corinth. 15.
 2. Pet. 3.
 Scandalum ex factis.
 Rom. 14.
 1. Cor. 8. 9. &c.

Scandalum ex factis.
 Quod ad facta, bisariam scandalum dari solet. Primum, cum ea quidem facimus, qua per se licent, libertate autem nostra vel imprudenter vel insolenter nimis abutendo offendimus ac simplices offendimus. Cuius scandalum exempla in ijs proponit Paulus, qui nulla in infirmitate ratione habita, vel cibis lege prohibitis, vel idololatriis vescantur. Et se nec aliorum Apostolorum morem vixorem circumducere, nec à Corinthiis stipendium accepisse scribit, ne quem sua libertas offenderet. Huius generis ceteri possunt, quaecumque olim in Papatu usitata ab Evangelicis retineantur, aduersarij occasionem praebent, ut vel Evangelium licentiae nimis acculant, vel nos ad illorum perfidiosis non multum abhorrere suspicentur. Deinde scandalum praebemus, quando ea palam facimus, qua per se illicita sunt, & Dei legibus aduersantur. Et haec quidem scandalum speciei per eos vite nostrae actiones extenditur, eo quod luculentius & grauius est scandalum, quo maior auctoritas sunt, qui talia designant. Peccatur haec publice, quando morum disciplina dissoluitur, et imponit quibus licet omnibus inter eos, qui Evangelij titulo gloriantur. Priuatum vero peccatum ministris, & magistratus, quando ipsi bonas leges violant: parentes & seniores, quando in iuniorum conspectu lasciuant: diuites, quando egenis & pauperibus luxuriantur. Ita enim aut exemplo suo ad peccandum irritant, aut miseris impatentiae occasione praebent, ut sua sortis pericula aduersus Deum murmurent. Nec minus pauperes diuitibus scandalo sunt, quando elemosinis improbe abutuntur, & sua peruentia ad gratiam morum licentia illos in largiendo parciores sine tenacioris reddunt. Scandalum vnde dant mulieres puellae viris sine inuenibus & hi vicissim illis, quando mutua libidinis irruentia veritas turbant, quod vestitu, gestu, disterijs, aut etiam lasciuiori nutu in eorum conspectu fieri consuevit. Et haec quidem omnia sub scandalum nomine comprehenduntur, vna cum multis alijs, qua facile deprehenduntur de his attentius paulo cogitant.

Scandalum poena.
 At quia haec mundo leuicula videntur, Christi de his iudicium audiamus. Apud Mattheum, Va (inquit) mundo ab offendiculis. Et mox supplicij comminatione docet quanta sit huius peccati atrocitas. Dicit enim: Quisquis offenderit vnum ex paruulis istis, qui in me credunt, melius esset ei, si circumponeretur saxum molare circa collum eius, & projiceretur in mare. Paruulorum saltem modo meminit, non quod alios liceat impunè offendere, sed ut superbiae vitio medeat, qua nec in alijs scandalo sinus impellit, dum illos non tanti faciendos arbitramur, ut propter illos qui quom vel fieri vel omitti debeat. Eisdem ergo magnifice commendat, cum ait: Qui in me credit, & propter de ijs loquitur (ut ex Mattheo manifestè patet) qui ei paruulo similes erant, quem in medium discipulorum produxit, & in vlnas suas prehensum, ipsis humilitatis exemplum proposuit. Quem tenellum admodum fuisse ex communi paruorum ingenio colligimus, cum in illis vix primos annos egressis non obscuram superbiae & ambitionis specimina sine argumenta conspiciantur. Paruula ergo in se credentium ecclesiae adnumerat, & eo nomine magnam illorum rationem haberi vult. Nihil igitur insolenter illos Anabaptistae à fide alienos esse clamant, & proinde obstant, ne per baptismum in ecclesiam

in ecclesia gremium recipiantur, sed quod fidei publice confiteri nondum possint. Quasi verò plus au-
 thoritatis eorum confessio mereatur, qui se credere profitentur, quam Christi Iesu testimonium, qui
 querulos inter credentes recenset. Quod si verò puerulos offendere Christus prohibet, certè omnes
 quoque alios offendere nefas erit, qui paruulorum instar vel nostra vel aliorum exempla incautus
 supplicium verò nominat, quo antiquitus (vt Hieronymus annotauit) maxima quoque
 flagitia apud Iudeos puniebantur. Melius h. homini esse ait, vt hoc supplicio potius pereat, quam ali-
 cui scandalo sit: nimirum quòd intelligat ips aternas penas apud inferos paratas esse, quicunque
 alius offendiculi auctores sunt. Nec absque ratione Christum tam gratem sententiam proferre pu-
 tamus, quando hic multa simul & grauissima peccata concurrunt, sicuti ex Paulo colligitur, qui
 de illis loquens, qui idolohytorum esu infirmiores in fide offendebant, inter alia inquit: Et peribit
 frater tuus, propter quem Christus mortuus fuit: sic autem peccantes in fratres, & vulnerantes il-
 leram conscientiam infirmam, in Christum peccatis. Ecce fratrem perdi dicit, quando offenditur. Pe-
 rit autem, non quoad corpus, sed quoad animam, cuius perditio vt omnium grauissima, sic etiam ir-
 recuperabilis est. Nam ad animam ista referri debere docet, quando conscientias fratrum vulnera-
 ri scribit, & quide infirmas, quas adificari & sanari oportebat. Sunt hec graua, sed grauius multò,
 quod addit. In Christum peccatis. Id verò trifariam fieri Chrysostomus annotauit. Primum enim sibi
 heri restatur Christus qui quid alicui suorum sit. Deinde membra Christi sunt, qui scandalis eiusus
 di vulnerantur. Tertio Christi meritum, quoad ipsos, isti euacuans, adeoq, opus illud nostra redem-
 ptionis destruit, quod Christi morte adificari oportuit. Accedit his omnibus quòd Dei ingenio re-
 clantur tales, qui homines peccatores conuerti & saluari, non autem in peccata prosternt & perdi-
 runt. Quid, quid ea scandali vis est, vt non penes vnum aliquem subsistat, sed contagio quodam ad
 proximum quens, serpsit, donec ecclesiam totam inficiat? Quo ergo non supplicio dignus censetur,
 qui tot & tanta flagitia simul commiserit? Vel qua pena, qua tormento, qui cruciatus istis criminibus
 expiandis suffecerint? Penam meruisse putatur, & quidem meritò, qui alienas opes furatur, aut
 violenter diripit: morte itè dignus indicatur, qui ex priuata vindictæ cupiditate aut odio hominem
 occidit: et nos impunè laturum putabimus, qui sciens volens tot simul scelera contra proximum &
 Deum eiusq, filium accumulatur? Hec vnam obseruarent securi & insolentes quidam, qui quasi sibi
 solis nati sint, quosuis alios impie contemnunt, nec aliquam suorum dictorum vel factorum rationem
 habent. Nos scripturas audiamus, qua nos ori nostro custodiam ponere, & salutem propriam cum ti-
 more & tremore operari iubent: quando nihil tam facile est, quam vel aliorum factis offendi, vel ne-
 scientem ea facere, que alios offendere possunt. Etsi enim scandala semper fore Christus prædixit, no-
 strum tamen fuerit, quoad eius potest fieri, annuere illa ex nobis prodeant.

Audiamus ergo Christi consilium, quod à chirurgis petito simili commendat, dicens: Si manus tua
 facit, vt tu offendas, absconde eam. Et idem mox de pede & oculo quoq, fieri debere docet. Rationem
 verò vbiq, eandem reddit: quia melius sit ad vitam ingredi mancum, claudum & vnoculū, quam
 membrum omnibus integrum in gehenna ignem inextinguibilem proijci. Sensus autem est: Vt in cor-
 porum morbis ne praestantissimus quidem membrum parciatur, quando ex illis toti corpori exitus im-
 minet: ita vt scandala tollantur, nulli vel cupiditati vel homini indulgeri debet, ex quibus sceleris
 alicuius contagium oriri potest, quod vel nobis ipsis, vel alijs perditionem animarum afferat. Quid
 enim proderit carni bene fuisse aliquantulo tempore, si tandem animam simul & corpus nunquam si-
 mendus cruciatus maneat?

Porro quod hic iubet Christus, bifariam considerari debet, Priuatim nimirum & Publicè. Pri-
 ua enim singulorum est carne suam & membra terrestria mortificare, sicuti Paulus admonet. Ha-
 bet hoc oculos suos, quibus ad huius mundi fastium & illecebras respicit. Hos eruere & reprimere,
 vel (vt David aiebat) auertere oportet, ne vanitatem videant, neue alijs ea obijciant, qua ipsis ne-
 fario alicuius cogitationis vel cupiditatis occasionem prabeant. Habet manus naturales nimirum
 agendis facultates: pedes item, per quos plerumque hominum affectus & consilia denotantur, sed quòd
 his tota conuersatio, vt corpus pedibus sustentatur. Hac autem assiduo verbi studio, precibus arden-
 tissimis, ieiunij & alijs castigationibus mutilari & restringi oportet, ne aduersus Dei spiritum se-
 reant, & tam nos quam alios infelici lapsa in scelera precipitent. Pertinet huc illud Pauli, qui se

Scandalum mul-
 ta peccata si-
 mul compre-
 hendit.
 1. Corinth. 8.
 Math. 25.
 1. Corinth. 12.
 Ezech. 18.
 1. Timoth. 4.
 2. & c.
 Psal. 34.
 Phil. 2.
 Consilium de
 scandalis iu-
 randis.
 Scandala priua
 tim singuli coet
 ceant.
 Colos. 3.
 1. Ioan. 3.
 Psal. 119.

1. Corinth. 9. corpus suum castigare, & in seruitutem redigere dicebat: indefinendi nimirum pietatis studio, & quod licitum quocq; abstineret, si quando illa scandali causam praeberet possent, &c.

Scandala publicae etiam coercerentur. Ceterum quia non omnium ea est pietas, ut seipsum coercent, quod minus alijs scandalo sine publico numero sunt ministri, quorum est arguere, monere, corripere, diruere denique & extirpare per gladium spiritus, quicquid aduersus Dei cognitionem veramq; pietatem extollitur. At quia his quos non omnes acquiescunt, magistratus instruit Deus, quos suorum iudiciorum vindicta esse videtur, & illis gladium ipsum concessit, quo bonos tueantur, malos autem pro delictorum & improbitatis ipsorum ratione puniant atq; coercent. Hic ergo utriusq; officij sui memores sint, nec villo personarum respectu deantur, quando constat nocentiora esse scandala, quae à personis illustrioribus proueniunt, nec etiam negligi posse ea, quae ab obscuris & contemptis auctoribus obijciuntur. Etenim oculi iustitiae in re publica sicut ecclesia est antistes, quem Deus speculatorem suum constituit, ut gregi suo attendat. Quis quoq; dici possunt Principes & Senatores, quos populi mores & studia obseruare, & eiusdem vitia corrigere decet. Manus vero esse dicemus ministros publicos, quorum opera in exequendis iudicijs suis magistratus viuunt. Pades autem erant subditi omnes & infimae conditionis homines. In hoc omnes tam ecclesiarum antistes quam magistratus ita animaduertant, ut quemcumque alicuius scandali auctorem esse vident, illum pro delicti ratione coercent. Nullatenim ad publicam & impernem peccandi licentiam procliuor via est, quam si pauculis aliquor pro sua libidine omnia facere permittatur. Solent enim plerumq; ab exemplo argumentari, quosque peccare cupiunt, aut tam peccatum aliquod commiserunt: quod fit, ut paucorum impunitas publicae licentiae causa fiat. Hoc enim turba proueniunt, quibus res publica simul & ecclesiae interdum miserè commouentur, ut sequenti sermone dicetur. Sequamur ergo consilium, quod hic praescribitur, & priuatum simul ac publicum curamus, ne cui scandalo simus, nec nostram ipsorum utilitatem sequamur, sed multorum, ut saluamur in Christo Iesu Domino nostro: cui debetur benedictio, honor, gloria & potestas in aeternum. Amen.

H O M I L I A LXXX.

Nam omnis homo igne salietur, & omnis uictima sale salietur. Bonus est sal. Ceterum si sal infusus fuerit, quo ipsum condietis: Habete in uobis ipsi sale, & pacem habete inter uos inuicem.

Argumentum & usus praesentis loci. Postquam Dominus Iesus Christus graues aliquot discipulorum suorum lapsus grauius corripuit, mox generalem de scandalis uitandis doctrinam subiicit, quam cognitu uilem & necessarium esse nuper diximus, tum quod mundus hic scandalorum plenus est, nec quicquam tam facile est, quam simplices & incautos offendere: tum quod peccatum hoc longe grauissimum est & multiplex, & aeternae damnationis supplicium meretur. Monet autem Christus, & pro sua auctoritate praecipit, ut ne ijs quidem, quae nobis charissima & maxime necessaria sunt, parcat, si ea nobis ipsi cuiuslibet scandalo esse experiamur: utq; singuli priuatum quoad seipsum, deinde publice pro sua conditione ratione scandalis tollendis inuigilent. Quia autem doctrina haec carni molestissima est, adijcit illi praesentem locum, quo eam obseruata necessariam esse docet, si uel nostrae ipsorum uel publicae salutis consultum esse uelimus: & huius rei rationes tres adducit: quas ex ordine uidebimus.

I. Hominis natura correctio ne opus habet. Prima à communi hominum persona siue naturae nostrae conditione petitur. Nam omnis bonus (inquit) igne salietur, & omnis uictima sale salietur. Subest autem uerbis haece comparatio ex lege petita, quae sacrificijs fermentum quidem & mel adhibere prohibebat, eadem uero sale condire iubebat. Fermento autem pharisaicae propriae iustitiae fiducia, melle uero uoluptates & illecebrae carnis figurabantur, quae omnia procul abesse debent ab ijs, qui sacra sua Deo grata & accepta esse uolunt. Lidem uero curent, ut omnia ipsorum sale caelestis sapientie condiantur, quem in sermone uerbo Christianorum Paulus maxime requirit. Sensus ergo uerborum Christi est: Ut olim uictima omnes ex Dei mandato sale condiri debuerunt: Ita homines, quos Deus sibi hostias uiuentes sibi uult: agete saliri conuenit. Eam ergo innuit esse humanae naturae corruptionem, ut nisi spiritali sale condiantur, inflantur.